

tott középkori templom maradványai láthatók, körülötte, főleg a K-i oldalon, kiszántott embercsontok látszanak. A templom környékén körben szürke foltok, ház-helyek láthatók, közepes mennyiségű cseréppel, állatcsonttal. A leletek 13–15. századiak. Néhány vastárgyat és egy bronzkarikát is találtam. A templom és a helyszögelési pont környékén mintha elszántott árok mutatkozna.

MIKLÓS ZSUZSA

317. Szakcs–Dalmand, Gölösi-dűlő

(Tolna megye) Ró, Kö

2000. március 10-én bejártuk a már többek által említett lelőhelyet, és sikerült behatárolnunk több nagyobb épületet, melyek az utólagos egyeztetés után azonosnak bizonyultak a PTE légi felvételein a település központjában található tér körüliekkel. Sikerült egy középkori település leletszóródási foltját is behatárolnunk a lelőhely közepén található villanyoszloptól K-DK-re a lejtőn.

2000. június 22-én légi felderítést végeztem. November 9-én Tóth Endrével és K. Németh Andrással a légi felvételek alapján ismét bejártuk a lelőhelyet, mely ekkor fel volt szántva. Tisztáztuk a római kori lelőhely kiterjedését. Az építési törmelék mintegy 600×700 m-es területen szóródik, É-i, D-i és Ny-i határa kb. megegyezik a légi felvételeken látható, fossaként és városfalként interpretálható nyomokkal. A törmelék szóródása alapján K-i határa átnyúlik a város központját K felől határoló patakon is, itt azonban nem találtunk olyan határozott határvonalat. A lelőhely nagy valószínűséggel azonosítható az Itinerarium Antonini (264,8) Iovia nevű, Sopianae-től 32 római mérföldre található útállomásával. A légi felvételek tanúbizonysága alapján városi település volt, ezt igazolja a többek közt a védőfal, a kapu, a főtér és a kettőt összekötő kettős oszlopsorral szegélyezett utca megléte.²²

BERTÓK GÁBOR

318. Szakcs határa

(Tolna megye) Ó, I

Kanásztemető: A 2000. június 22-én fotózott területen bizonytalanul értékelhető foltok látszódtak. A szeptember 27–28-i terepbejárás során leleteket nem találtunk.

Varnyasi-rét: Ezen a határrészen két, ismeretlen korú lelőhelyről készítettem 2000. június 22-én légi felvételt. Az I. számú lelőhelyen körárok és gödrökre utaló foltok láthatók a felvételeken. A szeptember 27–28-án végzett

terepbejárás során talált leletek (kerámiatöredékek és 3 kisméretű pattintott kőpenge, paticsdarabok) őskori településre utalnak. A II. sz. lelőhelyen mindössze 2 paticsdarabot és egy pattintott kőpengét találtunk. Egy foltban a két lelőhelyet elválasztó völgy É-i lejtőjén 30–40 cm átmérőjű kerek csomókban a gyomnövényzet magasabbra és zöldebbre nőtt. Ennek okát nem sikerült megállapítanunk, de valószínű, hogy ezek a foltok láthatók a légi felvételeken is.

BERTÓK GÁBOR

319. Szalonna, Girind

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Sza

A község déli határában, a 27-es főúttól nyugatra, a Bódva árteréből enyhén kiemelkedő területen, jó észlelési körülmények mellett az őszi vetésben császárkori kerámiát és kevés salakot gyűjtöttünk.

CZAJLIK ZOLTÁN

320. Szalonna, Református templom

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk

2000. október 31-én és november 24-én helyszíni szemlén jártam az épületnél, melynek célja az ismert műemlék-templom körül zajló munkák megtekintése volt.

Az ekkor tapasztaltak szerint a felvizesedett falú épületen szigetelési munkálatokat végeztek. Ennek részeként a templom álló falai körül mintegy 1 m szélességben és mélységben drenázsárkot ástak, melybe dréncsövet fektettek le. Az ott dolgozó munkások beszámolója szerint a földmunka során igen nagyszámú temetkezést bolygattak meg az épület minden oldalán. E tény a déli homlokzat előtt húzott, épp nyitva lévő árokban tett személyes megfigyeléseim is megerősítik. A csontok körül leletet a munkások állítólag nem találtak.

PASZTERNÁK ISTVÁN

321. Szalonna, Templomkert

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ó, Kö

A dombperemre épített, erődített templom kertjében, az éppen folyó műemléki állagmegóvási munkálatokkal kapcsolatosan kiásott árkok visszatemetett anyagából kevés őskori és középkori kerámiát, valamint vas-salakot gyűjtöttünk. A 70-es évek elején hasonló munkálatok kapcsán már említés esik a lelőhelyről és hasonló leletekről is, amelyek a Herman Ottó Múzeumba kerültek.²³

CZAJLIK ZOLTÁN

22 BERTÓK G.: Item Sopianas Bregetione m. p. CXS: Iovia XXX „II m. p. ...” (Adalékok a Dél-Dunántúl római kori településtörténetéhez: Iovia lokalizációja.) Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve XXII. 2000. 101–112.

23 DÉNES Gy.: Szalonna, feudális főúri szálláshely és kerek temploma, Herman Ottó Múzeum Évkönyve 12(1973), 65.